

artsen om eventuele gegevens hieromtrent door te geven.

Dankbetuiging

Met dank aan de collega R. TH. J. M. YPMA, L. VAN LEEUWEN en G. J. H. DEN OTTOLANDER, die door hun meldingen deze publikatie mogelijk hebben gemaakt.

SUMMARY

Five case-histories have been reported to the Netherlands Centre for Monitoring of Adverse Reactions to

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de redactie; deze behoudt zich het recht voor de stukken te bekorten)

Halcion

Naar aanleiding van het artikel van VAN DER KROEF (1979) willen wij de volgende opmerkingen maken:

De inderdaad nogal alarmerende bevindingen bij 4 van de 15 patiënten lijken volledig in tegenspraak met onze eigen ervaringen tijdens een dubbelblind cross-over onderzoek bij 38 geriatrische verpleeghuispatiënten (EPPINGA e.a. 1979). Wij zagen tijdens dit onderzoek geen bijwerkingen na gebruik van 0,25 mg triazolam. Dit komt overeen met de resultaten van een ander Nederlands onderzoek (ZELVELDER 1978). Naar aanleiding van onze gunstige ervaringen tijdens bovengenoemd onderzoek gebruiken wij 0,25 mg triazolam sinds ruim een jaar als eerste keuze hypnoticum. Hieruit resulteert een ervaring gedurende meer dan 20.000 patiënten-nachten bij ongeveer 80 patiënten. Gedurende deze periode zagen wij bij geen van onze patiënten bijwerkingen zoals door VAN DER KROEF beschreven. De mogelijkheid, dat zo ernstige psychische stoornissen niet opgemerkt zouden zijn door artsen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, bezigheidstherapeuten en anderen, die de betrokken patiënten soms al jaren kennen, lijkt ons praktisch uitgesloten.

De door VAN DER KROEF beschreven bijwerkingen zijn reeds langer bekend na gebruik van diverse andere benzodiazepines (BYCK 1975; GREENBLATT en SHADER 1974; SELLERS 1978). Interessant zijn in dit verband de door OSWALD (1979) beschreven bijwerkingen na gebruik van flurazepam. Bij deze bijwerkingen gaat het veelal om patiënten met een (relatieve) overdosering. Deze zou mogelijk ook bereikt kunnen worden door combinatie van verschillende benzodiazepines, of door de nog niet uitgescheiden metabolieten van een inmiddels gestaakt benzodiazepine, waarvan de biologische halfwaardetijden (zeer) lang zijn. Hoewel de gegevens die VAN DER KROEF vermeldt betreffende de overige medicatie nogal onvolledig zijn, lijkt deze laatste mogelijkheid bij drie van de vier door hem beschreven patiënten niet denkbeeldig. Ten slotte zou ook combinatie met alcohol een rol kunnen spelen. Hierover ontbreekt iedere informatie.

Literatuur: BYCK, R. (1975) In: GOODMAN and GILMAN, *The pharmacological basis of therapeutics*, Hfdst. 12. Macmillan, Londen. — EPPINGA, M., J. G. EPPINGA-PINKSTER

Drugs concerning patients with hepatitis, attributed to the use of glafenine (including two previously published cases). In three patients the reaction occurred at more than one occasion.

Practitioners are earnestly requested to report analogous cases.

LITERATUUR

YPMA, R. TH. J. M., J. J. M. FESTEN en C. D. DE BRUIN (1978) Hepatotoxicity of Glafenine, *Lancet* II, 480-481.

B. H. CH. STRICKER
R. H. B. MEYBOOM

en J. J. BOER (1979) *T. Geneesmiddelenonderzoek* 3, 442. — GREENBLATT, D. J. en R. I. SHADER (1974) *Benzodiazepines in clinical practice*, Hfdst. 12. Raven, New York. — KROEF, C. VAN DER (1979) *Ned. T. Geneesk.* 123, 1160. — OSWALD, I. (1979) *Brit. med. J.* I, 1167. — SELLERS, E. M. (1978) *Canad. med. Ass. J.* 118, 1533. — ZELVELDER, W. G. (1978) *T. Geneesmiddelenonderzoek* 3, 155.

Veendam, juli 1979

M. EPPINGA
J. G. EPPINGA-PINKSTER
J. J. BOER

Bij het lezen van het artikel van collega VAN DER KROEF (1979) kwamen er enige vragen bij mij op. Collega VAN DER KROEF schrijft over 15 patiënten van wie er 11 uitstekend en 4 zeer slecht reageerden. Waarom zijn de uitkomsten zo zwart-wit? Waar zijn de patiënten die matig op Halcion reageerden? Licht de oorzaak in het feit dat een onderzoek met zulke kleine aantallen patiënten statistisch niet verantwoord is? Waarom heeft collega VAN DER KROEF zich, in afwachting van meer gegevens, niet beperkt tot een waarschuwende mededeling in dit Tijdschrift? Te meer daar genoemde 4 patiënten vlot herstelden na staken van het Halcion. Heeft collega VAN DER KROEF overleg gepleegd met de Fa. Upjohn en zich vergewist van de uitslagen van hun onderzoekingen? Heeft collega VAN DER KROEF zich wel gerealiseerd hoeveel schade hij de Fa. Upjohn aandoet en hoeveel onrust hij bij de patiënten aanricht?

Ik hoop dat collega VAN DER KROEF veel meer bewijsmateriaal heeft dan uit het bewuste artikel blijkt.

Literatuur: KROEF, C. VAN DER (1979) *Ned. T. Geneesk.* 123, 1160.

Bilthoven, juli 1979

G. J. VAN DER WAARDEN

Hierdoor wilde ik mijn ongenoegen laten blijken over de publikatie over het slaapmiddel Halcion (VAN DER KROEF 1979).

Ik vind het een zeer betreurenswaardige zaak dat alvorens de Nederlandse artsen kennis konden nemen van de inhoud van dit artikel, de tendensen ervan uitgebreid in de publiciteit waren gekomen. Het heeft ook in mijn praktijk